

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

20 Aralık 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifim ve gerekçesi ekte Başkanlığınıza sunulmuştur. Gereğini arz ederim. Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF

Deva Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Manisa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 20-12-2024	Esas No: 2/2800

20 Aralık 2024

TBMM GENEL EVRAK
20 Aralık 2024
No: 1552421

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Sosyal güvenlik sistemimizin temel amaçlarından biri, çalışanların emeklilik dönemlerinde insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürmelerini sağlamaktır. Bu amaca ulaşılabilmesi için, sistemin adil, eşitlikçi ve sürdürülebilir olması büyük önem taşımaktadır. Ancak mevcut düzenlemede, 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki Bağ-Kur sigortalıları için öngörülen 9000 günlük prim ödeme şartı, diğer sigorta kollarına göre önemli bir eşitsizlik yaratmaktadır.

Bağ-Kur sigortalıları; esnaf, sanatkâr, tacir, küçük işletme sahipleri, çiftçiler ve serbest meslek sahipleri gibi ülkemiz ekonomisinin omurgasını oluşturan kesimlerden oluşmaktadır. Bu kesimler, ekonomik dalgalanmalardan doğrudan etkilenmekte, kriz dönemlerinde işlerini sürdürmekte ve primlerini ödemekte ciddi zorluklar yaşamaktadır. Özellikle son yıllarda yaşanan ekonomik sıkıntılar, COVID-19 pandemisinin etkileri ve artan işletme maliyetleri, bu kesimlerin prim ödeme kapasitelerini olumsuz yönde etkilemiştir. Bağ-Kur sigortalıları için uygulanan 9000 günlük prim ödeme şartı, 4/a kapsamındaki sigortalılar için öngörülen 7200 günlük şartla karşılaştırıldığında, aradaki 1800 günlük fark yaklaşık 5 yıllık ek bir çalışma süresine tekabül etmektedir. Bu durum, aynı yaşta çalışmaya başlayan, benzer ekonomik faaliyetlerde bulunan ve benzer gelir düzeyine sahip sigortalılar arasında adaletsiz bir uygulamaya yol açmaktadır.

Yapılan araştırmalar ve sahadan alınan geri bildirimler, Bağ-Kur sigortalılarının önemli bir kısmının, yüksek prim gün sayısı nedeniyle emeklilik hakkına erişmekte güçlük çektiğini göstermektedir. Bu durum, kayıt dışı çalışmayı teşvik etmekte ve sosyal güvenlik sisteminin kapsayıcılığını zayıflatmaktadır. Ayrıca, prim ödeme gücü düşük olan sigortalıların sistem dışına çıkması, uzun vadede sosyal güvenlik sisteminin finansal sürdürülebilirliğini de olumsuz etkilemektedir.

Son yıllarda yaşanan ekonomik zorluklar, özellikle küçük esnaf ve sanatkârların iş yapma kapasitelerini önemli ölçüde etkilemiş, birçok işletmenin kapanmasına veya küçülmesine neden olmuştur. Bu süreçte prim ödeme gücü çeken Bağ-Kur sigortalılarının, 9000 günlük prim şartını tamamlamaları giderek zorlaşmaktadır. Yüksek prim gün sayısı şartı, bu kesimlerin gelecek kaygısını artırmakta ve sosyal güvenlik sistemine olan güvenlerini sarsmaktadır.

Bu kanun teklifi ile Bağ-Kur sigortalıları için öngörülen 9000 günlük prim ödeme şartının 7200 güne düşürülmesi amaçlanmaktadır. Bu değişiklik ile:

- Sigorta kolları arasındaki eşitsizliğin giderilmesi,
- Sosyal güvenlik sisteminin daha adil ve kapsayıcı hale getirilmesi,
- Kayıt dışı çalışmanın önlenmesi,
- Prim tahsilatının artırılması,
- Esnaf ve sanatkârların emeklilik hakkına daha kolay erişmelerinin sağlanması,
- Sosyal adaletin güçlendirilmesi,
- Sistemin sürdürülebilirliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Düzenleme ile yaklaşık 2 milyon Bağ-Kur sigortalısının emeklilik koşulları iyileştirilecek, bu sigortalıların daha erken yaşta emekli olabilmelerinin önü açılacaktır. Ayrıca, prim ödeme gün sayısının azaltılması, kayıt dışı çalışmayı önleyerek sistem içinde kalma motivasyonunu artıracak ve uzun vadede prim tahsilatının artmasına katkı sağlayacaktır.

Anayasamızın sosyal devlet ilkesi doğrultusunda, çalışanlar arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi ve sosyal adaletin sağlanması amacıyla hazırlanan bu kanun teklifi, sosyal güvenlik sistemimizin daha adil ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması yolunda önemli bir adım niteliğindedir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile malullük aylığı hesaplamasında esas alınacak prim gün sayısının yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Mevcut düzenlemede farklı sigorta kolları için farklı uygulamalar söz konusu iken, tüm sigortalılar için malullük aylığı hesaplamasında 7200 günün esas alınması hedeflenmektedir. Ayrıca, sigortalının başka birinin sürekli bakımına muhtaç olması halinde aylık bağlama oranının 10 puan artırılması hükmü korunarak, sosyal devlet ilkesinin gereğinin yerine getirilmesi öngörülmektedir. Madde ile malullük aylığının başlangıç tarihi ve kesilmesi durumlarının da açıkça düzenlenerek, uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Bu madde ile Bağ-Kur sigortalıları için öngörülen 9000 günlük prim ödeme şartının 7200 güne düşürülmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, 4/a kapsamındaki sigortalılar için prim gün sayısının 7200 gün olarak uygulanacağına ilişkin cümlelerin, tüm sigorta kolları için 7200 gün şartı getirileceğinden, madde metninden çıkarılması öngörülmektedir. Bu düzenleme ile sigorta kolları arasındaki eşitsizliğin giderilmesi ve norm birliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Bu madde ile yaşlılık aylığının hesaplanma esaslarının yeniden düzenlenmesi hedeflenmektedir. Ortalama aylık kazancın hesaplanması, aylık bağlama oranının belirlenmesi ve 7200 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için uygulanacak hesaplama yönteminin açıkça belirlenmesi amaçlanmaktadır. Böylece, tüm sigorta kolları için tek bir hesaplama yöntemi benimsenerek uygulamada standardizasyonun sağlanması hedeflenmektedir.

MADDE 4- Bu madde ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalıların aylık hesaplamasında esas alınacak prim gün sayısının yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Prim ödeme gün sayısı 7200 günden az olanlar için 7200 gün üzerinden, 7200 gün ve daha fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden aylık hesaplaması yapılması hedeflenmektedir. Bu düzenleme ile tüm sigorta kolları için adil ve eşit bir hesaplama yönteminin benimsenmesi öngörülmektedir.

MADDE 5 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 6 - Yürütme maddesidir.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“ MADDE 27- Malûllük aylığı; prim gün sayısı 7200 günden az olan sigortalılar için 7200 gün üzerinden, 7200 gün ve daha fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, 29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanır. Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılır.

Malûllük aylığı, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile (c) bendi kapsamında sigortalı iken görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanların;

- a) Malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden önce ise yazılı istek tarihini,
- b) Malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden sonra ise rapor tarihini,
- c) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların ise, malûliyetleri sebebiyle görevlerinden ayrıldıkları tarihi,

takip eden ay başından itibaren başlar.

Malûllük aylığı almakta iken bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların malûllük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir ve bu Kanuna tabi olarak çalıştıkları süre zarfında 80 inci maddeye göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Bunlardan işten ayrılarak yeniden malûllük aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunan ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere; kontrol muayenesine tabi tutulmak ve ilk aylığına esas malûllüğünün devam ettiği anlaşılmak kaydıyla, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışıyorsa görevinden ayrıldığı tarihi, diğerlerine ise istek tarihlerini takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden malûllük aylığı hesaplanarak bağlanır.

Bu durumdakilerden ilk bağlanan malûllük aylığına esas prim ödeme gün sayısı;

- a) 7200 günün üzerinde olanların aylıkları 30 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanarak hesaplanır.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

b) 7200 günden az olanların aylıkları ise, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılan artışlar uygulanmak suretiyle aylığın başlangıç tarihi itibarıyla hesaplanan tutarının emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı toplamının emeklilik öncesi prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı toplamı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden bu maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılan artışlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın altında olamaz.

MADDE 2 - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 28 inci maddesinin 2 nci fıkrasının a bendindeki 9000 ibaresi 7200 olarak değiştirilmiş ve aynı bentteki "Ancak, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için prim gün sayısı şartı 7200 gün olarak uygulanır." cümlesi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 3 - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

MADDE 29- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile aynı fıkranın (c) bendine göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama aylık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımı sonucunda bulunan tutardır.

Ortalama aylık kazanç, sigortalının her yıla ait prime esas kazancının, kazancın ait olduğu yıldan itibaren aylık talep tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan kazançlar toplamının, itibarî hizmet süresi ile fiilî hizmet süresi zammı hariç toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanan ortalama günlük kazancın otuz katıdır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için %2 olarak uygulanır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Ancak aylık bağlama oranı %90'ı geçemez.

28 inci maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarına göre aylığa hak kazanan sigortalılar için hesaplanacak aylık bağlama oranı, prim ödeme gün sayısı 7200 günden az olanlar için çalışma gücü kayıp oranının 7200 gün prim ödeme gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunan rakamın % 60'a bölünmesi suretiyle hesaplanan gün sayısına göre, %40'ı geçmemek üzere üçüncü fıkra uyarınca tespit edilen orandır. Prim ödeme gün sayısı 7200 günden fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısına göre aylık bağlama oranı belirlenir.

Yukarıdaki şekilde hesaplanan aylığın başlangıç tarihinin yılın ilk altı aylık dönemine rastlaması halinde 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre Ocak ödeme dönemi için gelir ve aylıklara uygulanan artış oranı kadar artırılarak, yılın ikinci altı aylık dönemine rastlaması halinde ise öncelikle Ocak ödeme dönemi, daha sonra Temmuz ödeme dönemi için gelir ve aylıklara uygulanan artış oranları kadar artırılarak, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki aylığı hesaplanır.

Selma Aliye KAVAF
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Manisa Milletvekili

MADDE 4- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 33 üncü maddesinin c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“32 nci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının prim ödeme gün sayısı, 7200 günden az ise 7200 gün üzerinden, 7200 gün ve daha fazla ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, 29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanan aylığı, esas alınır.

MADDE 5 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.